

Justitiedepartementet

ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Stockholm 2025-08-21

**REMISSYTTRANDE;
Säkrare tivoli (SOU 2025:40)
(Ert diarienummer Ju2025/00874)**

Visita är bransch- och arbetsgivarorganisation för den svenska besöksnäringen. Visita samlar ca 5 900 medlemsföretag med drygt 8 500 arbetsställen, huvudsakligen hotell, restauranger, caféer, nöjesrestauranger, cateringföretag, konferensanläggningar, spa, campingföretag, vandrarhem, skidanläggningar, nöjes- och djurparker, turistbyråer, museer samt turist- och eventföretag. Visita tecknar branschens kollektivavtal och är en medlemsorganisation i Svenskt Näringsliv. Som branschorganisation hjälper Visita företagen att växa och utvecklas och är besöksnäringens företrädare i politiska frågor.

Visita har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerat delbetänkande och får härmed inkomma med följande.

YTTRANDE

1. Sammanfattning av Visitas synpunkter

Visita är över lag positivt till en ny samlad lag om besiktning och tillsyn av tivolianordningar, då den bedöms förenkla regeltillämpningen, ge ökad tydlighet och effektivisera tillsynen. Visita vill behålla nuvarande besiktningskrav med oberoende, ackrediterade organ och understryker vikten av att myndigheter ger stöd och utbildning för bättre egenkontroll.

Visita har inget att erinra mot en tillsyn av tivolianordningar enligt produktsäkerhetslagen men motsätter sig en framtida avgiftsfinansiering och betonar vikten av samordning mellan tillsynsorgan. Visita har inga principiella invändningar mot Konsumentverket som tillsynsmyndighet men kräver att teknisk kompetens säkerställs. Lagen bör omfatta alla personförande och personbärande nöjesanordningar utan exemplifiering, för att även nya typer ska omfattas, vilket motverkar att säkerheten äventyras och konkurrensen snedvrids. Visita vill också betona vikten av att regleringen inte medför en ökning av betungande dokumentationskrav för företagen. Vidare stöder

visita.se

Box 3546, 103 69 Stockholm, Telefon +46 8 762 74 00 | Box 404, 401 26 Göteborg, Telefon +46 31 62 94 00
Box 186, 201 21 Malmö, Telefon +46 40 35 25 00 | Pedagogens väg 2, 831 40 Östersund, Telefon +46 63 14 10 99
Box 1958, 791 19 Falun, Telefon: +46 23-580 48

Visita tydligare regler för revisionsbesiktning och vill beträffande förslaget om krav på montagekontroll framhålla att kravet riskerar att bli en tung ekonomisk och praktisk börda för berörda företag och därför bör genomföras på ett sätt som underlättar för dem i möjligaste mån. Visita har inte något att erinra mot den kompletterande förordningen och stöder att Polismyndighetens uppgifter renodlas

2. Visitas synpunkter på utredningens förslag

2.1 En ny lag för besiktning och tillsyn av tivolianordningar (5.3)

Visita tillstyrker utredningens förslag att införa en ny lag som reglerar besiktning och tillsyn av tivolianordningar. Genom att de grundläggande säkerhetskraven och bestämmelserna avseende tillsyn och besiktning av tivolianordningar samlas i en och samma lag, i stället för att, såsom följer av nuvarande författningsstruktur, vara fragmenterade i flera från varandra fristående författningar, anser Visita att förslaget kan förväntas åstadkomma en regelförenkling för verksamhetsutövare i tivolibranschen. Visita vill härvid framhålla att en samlad reglering även kan antas skapa tydlighet för tillsynsmyndigheten och därmed bidra till en mer effektiv och rättssäker tillsyn, vilket får anses vara positivt.

Vidare bedömer Visita, i likhet med utredningen, att de besiktningskrav som följer av förordningen (1993:1634) om besiktning av tivolianordningar, vilken föreslås upphävas, i huvudsak bör bibehållas genom regleringen i den föreslagna lagen.

Sammantaget anser Visita att förslaget framstår som ändamålsenligt för att uppnå en ökad tydlighet och därmed kan förväntas medföra positiva effekter för verksamhetsutövare i tivolibranschen.

2.2 Tillsynen över tivolianordningar bör motsvara tillsyn enligt produktsäkerhetslagen (5.4)

Visita har inte något att erinra mot utredningens bedömning att en tillsynsreglering motsvarande den som kan utövas med stöd av produktsäkerhetslagen är ändamålsenlig eller dess förslag att en bestämmelse i den föreslagna lagen införs som anger att produktsäkerhetslagens bestämmelser om tjänster ska tillämpas när tivolianordningar tillhandahålls. Visita anser dock, till skillnad från utredningen, att det inte framstår som rimligt eller motiverat att låta tillsynen av tivolianordningar vara avgiftsfinansierad i framtiden. Vår uppfattning är alltså att den bör vara fortsatt avgiftsfri.

Att tillhandahållandet av tivolianordningar ställs under offentlig tillsyn ser Visita som positivt, under förutsättning att tillsynen blir reellt värdeskapande och inte ger upphov till opåkallad administrativ eller ekonomisk börda för verksamhetsutövare i

tivolibranschen. I detta sammanhang ska framhållas att de medlemsföretag i Visita som idag bedriver nöjesparker sedan länge har ett omfattande och aktivt säkerhetsarbete och att det givetvis är av största vikt för dem att tillhandahålla säkra upplevelser för sina besökare.

Vidare delar Visita utredningens uppfattning att en opartisk tredje part även fortsättningsvis ska ansvara för besiktning av tivolianordningar. Den nuvarande ordningen med ackrediterade, oberoende besiktningsorgan bör även framgent utgöra en central del av säkerhetsarbetet.

Utredningens har bedömt att verksamhetsutövarens ansvar för säkerheten hos sina anordningar behöver lyftas fram tydligare. En väsentlig del av detta ansvar utgörs av det systematiska säkerhetsarbetet, det vill säga den egenkontroll verksamhetsutövaren förväntas bedriva. Visita vill här framhålla att en gedigen egenkontroll förutsätter att verksamhetsutövare får erforderligt stöd och relevant utbildning från det allmänna för att ges möjlighet att bedriva sin verksamhet i enlighet med rådande säkerhetskrav.

Visita delar vidare utredningens bedömning att samordning mellan olika tillsynsorgan bör ske i möjligaste mån. Om myndighetskontakter vid tillsyn sker utan samordning mellan tillsynsorganen kan verksamhetsutövare behöva hantera flera kontaktytor med parallella dialoger och krav vid tillsyn av sin verksamhet. Detta riskerar enligt Visita att försvåra för verksamhetsutövare att tillvarata sina rättigheter och hantera tillsynsärenden på ett rättssäkert vis, vilket kan leda till diverse praktiska och administrativa komplikationer, i synnerhet för mindre aktörer med mer begränsade resurser.

Vad gäller frågan om finansieringen av tillsynen av tivolianordningar anser Visita, som nämnts i det föregående, inte att detta bör ske genom avgifter i framtiden. Utredningen har i denna del föreslagit att tillsynen ska utövas med stöd av produktsäkerhetslagens bestämmelser. Den tillsyn som idag sker enligt lagen är inte avgiftsfinansierad och utredningen har inte presenterat några vägande skäl för att undantag ska göras i denna del beträffande tivoliverksamhet. Utredningens bedömning att vissa av de tjänster som idag står under Konsumentverkets tillsyn påminner om tivolianordningar talar enligt Visitas mening snarare emot att tivolianordningar ska särbehandlas i detta avseende. Det noteras också att något förslag till regel om avgiftsfinansiering av den aktuella tillsynen inte heller läggs fram av utredningen i betänkandet.

De befogenheter produktsäkerhetslagen ger tillsynsmyndigheten, vilka bland annat innefattar rätt att förelägga, vidta tillsynsåtgärder och tillsynsbesök, ingripa vid brister, fatta beslut om förbud samt ansöka om åläggande av sanktionsavgift, riskerar enligt

Visitas bedömning att leda till en markant ökad administrativ börda för verksamhetsutövare i tivolibranschen. Detta i synnerhet med beaktande av att varken Polismyndigheten eller Konsumentverket enligt utredningen utövat någon egentlig tillsyn över tivolianordningar tidigare. Mot denna bakgrund menar Visita att en drastisk ökning av administration för verksamhetsutövare kommer att följa av att tivolianordningar ställs under offentlig tillsyn. Visita vill härvid kraftigt understryka vikten av att verksamhetsutövare erbjuds gedigen service och stöd av tillsynsmyndigheten i samband med den föreslagna lagens ikraftträdande. Detta för att den administrativa bördan inte ska bli oskäligt tung för företagen.

2.3 Konsumentverket ska utöva tillsyn över verksamheter som tillhandahåller tivolianordningar (5.5)

Visita har inte något att erinra mot utredningens förslag att Konsumentverket ska utöva tillsyn över verksamheter som tillhandahåller tivolianordningar, men vill alltså framföra följande synpunkter härom.

Utredningen framhåller att det föreligger vissa omständigheter som talar för Konsumentverkets lämplighet som tillsynsmyndighet för tivoliverksamheter. Utöver att vara väl förtrogen med produktsäkerhetslagens bestämmelser är utredningens eventuellt starkaste skäl att myndigheten idag utövar tillsyn över tjänster som liknar tivoliverksamhet, såsom lekland, badanläggningar och äventyrsaktiviteter. Visita delar inte utredningens bedömning gällande tjänsternas likhet och vill härmed understryka att tivolianordningar till sin sammansättning, funktion, storlek och tekniska egenskaper skiljer sig markant från de tjänster som idag inryms inom Konsumentverkets tillsynsområde. Med anledning av detta kommer det att vara viktigt att myndigheten utvecklar den erforderliga kompetens som rollen kräver. Om kompetensen saknas riskerar tillsynen att präglas av bedömningar som inte är tekniskt grundade, vilket banar vägen för ett bristfälligt säkerhetsarbete. Detta är inte ändamålsenligt för att uppnå en stärkt tillsyn av tivoliverksamheter. Innan den föreslagna lagens ikraftträdande menar Visita därför att en genomlysning av saken behöver göras för att säkerställa att tillsynsmyndigheten har den nödvändiga sakkunskap som rollen kräver.

Visita vill också betona vikten av god samverkan och kommunikation mellan tillsynsmyndigheten och berörda företag inom ramen för det gemensamma målet att säkerställa att tivoliverksamheter är säkra. Vi vet att våra berörda medlemsföretag står till förfogande för och kommer att värdesätta en sådan samverkan högt.

Avslutningsvis delar Visita utredningens bedömning att en tillsyn som utövas av kommuner eller regioner riskerar att bli splittrad och oenhetlig, och därmed bör undvikas.

2.4 Lagens tillämpningsområde (5.6)

Visita tillstyrker utredningens förslag att lagen ska tillämpas på personförande och personbärande anordningar för nöjesändamål (tivolianordningar). Vidare anser Visita det vara ändamålsenligt att den exemplifiering som den nuvarande regleringen innehåller utelämnas i den nya bestämmelsen. Utan den föreslagna ändringen riskerar nyare anordningarna, som liknar traditionella tivolianordningar sett till sina risker och egenskaper, att hamna utanför lagens tillämpningsområde. Detta skulle enligt Visita kunna ge upphov till en sneddriven konkurrens och en försämrad säkerhet för besökare eftersom dessa anordningar då inte blir föremål för samma tillsyn som tivolianordningar. En mer allmänt hållen lagtext är mot denna bakgrund ändamålsenlig.

2.5 Näringsidkares skyldigheter (5.7)

Visita tillstyrker utredningens förslag att tivolianordningar endast får tillhandahållas om de är säkra och om de godkänts vid besiktning samt dess förslag att en bestämmelse införs som innebär att näringsidkare är skyldiga att lämna kontrollorganet sådan information som är nödvändig för att kontrollorganet ska kunna genomföra en besiktning i enlighet med den föreslagna lagen.

Visita vill här återigen betona vikten av att förhindra tunga administrativa bördor från att läggas på verksamhetsutövarna genom alltför omfattande krav på informationsutlämnande och dylikt. Visita har mottagit viktiga inspel från sina medlemsföretag verksamma i tivolibranschen beträffande att omfattande dokumentationskrav uppstått när branschen ställts under offentlig tillsyn i andra länder. Bestämmelserna om näringsidkares skyldigheter bör mot bakgrund av detta vara väl avvägda och inte onödigt långtgående för att i möjligaste mån förhindra att näringsidkare drabbas av oproportionerligt tung administration.

2.6 Besiktningskraven (5.8)

Visita tillstyrker utredningens förslag att de besiktningskrav som följer av nuvarande reglering i huvudsak bibehålls och dess förslag att kraven för när en revisionsbesiktning är påkallad förtydligas och skärps något.

Visita välkomnar tydliggörandet angående när en revisionsbesiktning ska utföras och anser att den precisering som föreslås – det vill säga att tivolianordning ska besiktigas på nytt om anordningen har genomgått reparation, ändring, om- eller tillbyggnad, annan väsentlig förändring eller om den befaras ha skadats och om förändringen kan ha betydelse för säkerheten – är väl avvägd. Förslaget kan förväntas leda till tydligare hållpunkter i säkerhetsarbetet för verksamhetsutövare, vilket Visita ställer sig bakom.

Vad gäller det föreslagna kravet på montagekontroll och -besiktning för ambulerande verksamheter framhåller utredningen att det saknas underlag som talar för att olyckor med tivolianordningar som ned- och återmonteras eller flyttas sker i större utsträckning än med fasta anordningar. Ett genomförande av förslaget kommer sannolikt att innebära en omfattande ekonomisk och praktisk börda för berörda verksamhetsutövare och om det genomförs är det viktigt att detta sker på ett sätt som så långt det är möjligt underlättar för berörda företag.

2.7 Kompletterande förordning (5.9)

Visita har inte något att erinra mot utredningens bedömning om vilka bestämmelser en kompletterande förordning bör innehålla.

2.8 Renodling av Polismyndighetens uppgifter (5.10)

Visita tillstyrker utredningens förslag att renodla Polismyndighetens uppgifter i enlighet med förslaget. Vad gäller Konsumentverkets övertagande av Polismyndighetens befogenheter i vissa delar hänvisar Visita till dess synpunkter härom, vilka i huvudsak framgår av rubrikspunkt 2.2 och 2.3 i detta remissyttrande.

Jonas Siljhammar
VD

Alexandros Solari
Branschjurist